

Viltskadestatistik 2013

Skador av fredat vilt på tamdjur, hundar och gröda

Versioner av Viltskadestatistik 2013

Version 1.0

Utgivningsdatum 2014-02-17

Förändring –

Denna rapport kan beställas från Viltskadecenter, Grimsö forskningsstation, 730 91 Riddarhyttan. Telefon 0581-920 70. Den kan även laddas ned som pdf-dokument från Viltskadecenters webbplats: www.viltskadecenter.se

Omslagsbild: Jens Karlsson

ISBN: 978-91-86331-61-0

© Viltskadecenter, Institutionen för ekologi, SLU

Innehåll

Inledning.....	2
Delområden i statistiken	3
Rovdjursforum.....	3
1. Tamdjur.....	4
Om statistiken.....	4
Beviljade bidrag och ersättningar 2013	4
Skador på tamdjur 2013.....	6
Skador orsakade av björn 2013.....	7
Skador orsakade av järv 2013	9
Skador orsakade av lodjur 2013	10
Skador orsakade av varg 2013	12
Skador orsakade av örn 2013.....	14
2. Hund	16
Om statistiken.....	17
Ersättningar för hundar 2013	17
Skador på hundar 2013	18
3. Gröda	19
Om statistiken.....	19
Beviljade bidrag och ersättningar 2013	19
Skador på gröda 2013	19

Författare: Karlsson. J, Kjellberg. L, Månsson. J, Svensson. L, Zetterberg. A, Hensel. H, och Levin, M.

Version:1.0 Utgivningsdatum: 2014-03-17

Denna rapport kan beställas från Viltskadecenter, Grimsö Forskningsstation, SLU, 730 91 Riddarhyttan, tel. 0581-920 70. Den kan även laddas ned som pdf-dokument från Viltskadecenters webbplats: www.viltskadecenter.se

Omslagsbild: Elstängsel runt bikupor i Västernorrland. Foto: Jens Karlsson.

ISBN: 978-91-86331-61-0

Inledning

Staten får i mån av tillgång på medel lämna bidrag för att förebygga skador av vilt och ersätta inträffade skador. Detta regleras i Viltskadeförordningen (2001:724) och Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om bidrag och ersättningar för viltskador (NFS 2008:16) samt i Föreskrifter om bidrag och ersättning för rovdjursförekomst i samebyar (STFS 2007:9). Bidrag och ersättningar för viltskador utgår endast för vilt som inte får jagas under allmän jakttid.

Sedan våren 2010 lämnar länsstyrelserna bidrag till förebyggande åtgärder från Viltskadeanslaget till betesmarker på icke blocklagd mark. Bidrag till beteshagar på blocklagd mark ska istället sökas som miljöinvestering och finansieras med särskilda medel som anslagits av Jordbruksverkets Landsbygdsprogram. Syftet är att betesmarker och vallar i rovdjurstäta områden ska betas. Medel från Landsbygdsprogrammet får endast användas till rovdjursavvisande stängsel på blocklagda betesmarker. 2013 fördelade Jordbruksverket 20 miljoner kronor till i första hand län med fast förekomst av varg, där angreppen förväntas bli flest. För att få en kontinuerlig bild av vilka belopp som lagts på att förebygga rovdjursangrepp på tamdjur sedan 1997 redovisas medel som beviljats ur Viltskadeanslaget och Landsbygdsprogrammet i samma tabeller och grafer i denna rapport. Observera att summorna för förebyggande åtgärder och ersättningar är avrundade till närmaste tusental, varför en del totalsummor inte alltid går jämt ut i tabellernas rader och kolumner.

I denna rapport redovisas de skador och bidrag som länsstyrelserna har registrerat i Rovdjursforum. Av olika skäl kan enskilda länsstyrelser i enstaka fall vara försenade med registreringen vilket leder till att redovisningen blir ofullständig.

Delområden i statistiken

Redovisningen av viltskadestatistiken är indelad i tre delområden:

1. Tamdjur
2. Hund
3. Gröda

I delområde *Tamdjur* redovisas bidrag till åtgärder som syftar till att förebygga skador av fredat vilt på tamdjur samt skador på tamdjur och beviljade ersättningar för dessa. Statistiken omfattar andra tamdjur än ren. För att ersättning för tamdjur som angripits av rovdjur ska utgå måste skadorna ha besiktigats av en besiktningsman som är förordnad av länsstyrelsen. Besiktningsmännen utbildas av Viltskadecenter.

I delområde *Hund* redovisas ersättning för uppkomna skador av rovdjur på hundar samt antalet hundar som dödats eller skadats av respektive rovdjursart under året. För att ersättning för hundar som angripits av tamdjur ska beviljas gäller samma principer som för tamdjur (se ovan).

I delområde *Gröda* redovisas bidrag till åtgärder som syftar till att förebygga skador av fredat vilt på gröda inom jordbruket och ersättningar för uppkomna skador på gröda samt vilka skadegörare som observerats. Även skador på gröda måste besiktigas av en besiktningsman för att ersättning ska kunna lämnas. Vid besiktningen bedömer besiktningsmannen storleken på skördebortfallet som orsakats av fredat vilt. Storleken på skördebortfallet ligger till grund för ersättningens storlek.

Sedan 2003 har statistiken inom delområdena Tamdjur, Hund och Gröda hämtats från den nationella databasen Rovdjursforum (se avsnittet Rovdjursforum nedan). Trender inom delområdena redovisas för perioden 1997 – 2013. För åren 1997 – 2002 har uppgifter årligen insamlats från länsstyrelsernas beslut om bidrag och ersättningar samt från besiktningsprotokoll upprättade vid besiktningar av anmälda skador.

Rovdjursforum

Rovdjursforum är ett verksamhetsstöd åt länsstyrelserna som har tagits fram av Naturvårdsverket i samarbete med bland andra Viltskadecenter. I Rovdjursforum lagras länsstyrelserna bland annat information om ärenden som rör bidrag till skadeförebyggande åtgärder och ersättningar för skador på tamdjur, hundar och gröda orsakade av fredat vilt. Rovdjursforum är Internet-baserad, vilket innebär att användare kan koppla upp sig mot den via bredband eller modem och lagra uppgifter eller ta del av det som finns lagrat. Den höga tillgängligheten gör det möjligt att snabbt registrera uppgifter om skador, samtidigt som andra användare kontinuerligt kan skapa sig en överblick. Rovdjursforum togs i bruk våren 2003. De som har tillgång till Rovdjursforum i dagsläget är tjänstemän på länsstyrelserna, Naturvårdsverket och Viltskadecenter.

1. Tamdjur

Om statistiken

Redovisningen av beviljade bidrag till skadeförebyggande åtgärder och beviljade ersättningar för uppkomna skador grundas på beslut fattade under perioden 1 jan 2013 – 1 feb 2014 (dagen för uttag ur Rovdjursforum).

Bidrag till åtgärder som syftar till att förebygga skador av rovdjur på tamdjur går oftast till uppsättning av rovdjursstängsel kring beteshagar. De vanligaste stängseltyperna är femtrådigt elstängsel eller fårnät kompletterat med två eltrådar (en låg och en hög). Bidrag ges oftast bara till materialkostnaden, men ibland även till en del av arbetskostnaden. Bidrag kan även lämnas till andra former av såväl permanenta som akuta åtgärder. Sedan 1 januari 2009 har länsstyrelserna även möjlighet att själva använda viltskademedel för inköp av akuta förebyggande åtgärder, som kan lånas ut till behövande djurägare under begränsade tidsperioder.

För att få en kontinuerlig bild av vilka belopp som lagts på att förebygga rovdjursangrepp på tamdjur sedan 1997 redovisas medel som beviljats ur Viltskadeanslaget och Landsbygdsprogrammet i samma tabeller och grafer i denna rapport. Observera att summorna för förebyggande åtgärder och ersättningar är avrundade till närmaste tusental, varför en del totalsummor inte alltid går jämt ut i tabellernas rader och kolumner.

Redovisningen av skador på tamdjur 2013 innefattar angrepp som inträffat under perioden 1 jan – 31 dec 2013. Skador på tamdjur redovisas dels som antal *angrepp* på tamdjur orsakade av björn, järv, kungsörn, lodjur och varg, dels som antal *djur* som angripits av respektive rovdjursart under året.

Samtliga skador i statistiken är besiktigade av länsstyrelsens besiktningsmän. Vid besiktning av tamdjur och hundar gör besiktningsmannen en bedömning av om döds- eller skadeorsaken är orsakad av ett stort rovdjur. Ett tamdjur räknas i denna rapport som angripet av rovdjur om det dödats eller skadats och besiktningsmannen har bedömt sannolikheten till minst 50 % för att rovdjur är orsaken. Angripande rovdjursart är den rovdjursart som besiktningsmannen bedömt mest sannolikt har orsakat angreppet. Även tamdjur som saknas i samband med konstaterade rovdjursangrepp redovisas.

Beviljade bidrag och ersättningar 2013

2013 beviljade länsstyrelserna bidrag om totalt 14 776 000 kr för åtgärder som syftar till att förebygga skador av rovdjur. I tabell 1 redovisas beviljade bidrag som finansierats med både Viltskadeanslaget och Landsbygdsprogrammet.

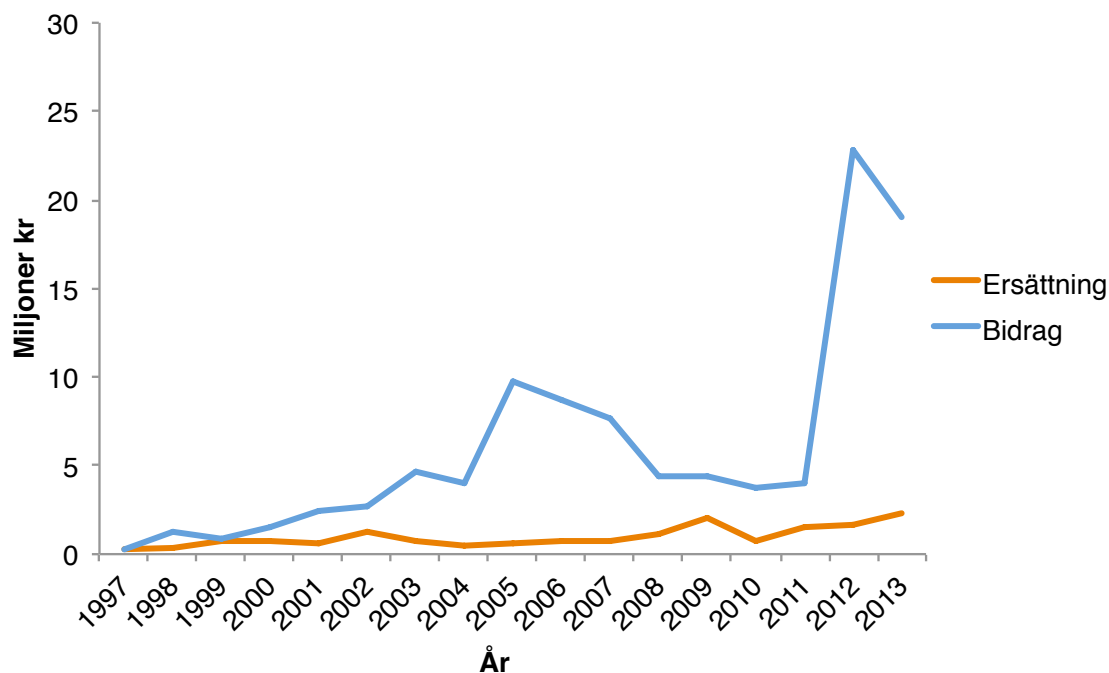
Den sammanlagda ersättningen beviljad av länsstyrelserna för skador orsakade av stora rovdjur på tamdjur 2013 uppgick till 2 354 000 kr (tabell 1 och figur 1). Av dessa gick 339 530 kr (14 %) till skador av björn, 467 934 kr (20 %) till skador av lodjur, 1 535 571 kr (65 %) till skador av varg och 13 000 kr (0,1 %) till skador där det inte gick att avgöra vilken av ovanstående rovdjursarter som varit inblandad (tabell 1).

Tabell 1. Av länsstyrelserna under 2013 beviljade bidrag till skadeförebyggande åtgärder och ersättning för uppkomna skador på tamdjur (tusen kronor).

Län	Bidrag	Ersättning per rovdjur						Ersättning totalt	Totalt
		Björn	Järv	Lodjur	Varg	Örn	Okänd ¹		
Stockholm	1 435	0	0	55	12	0	0	67	1 502
Uppsala	868	0	0	45	0	0	0	45	913
Södermanland	786	0	0	3	0	0	0	3	789
Östergötland	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Jönköping	247	0	0	27	125	0	0	152	551
Kronoberg	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kalmar	0	0	0	1	87	0	0	88	88
Gotland	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Blekinge	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Skåne	96	0	0	0	203	0	0	203	299
Halland	0	0	0	36	0	0	0	36	36
Västra Götaland	5 668	0	0	74	299	0	0	373	6041
Värmland	4 238	45	0	14	429	0	0	488	4 726
Örebro	800	0	0	64	119	0	10	193	993
Västmanland	1 158	0	0	1	0	0	0	1	1 159
Dalarna	2 121	13	0	0	142	0	3	158	2 279
Gävleborg	1 333	130	0	9	18	0	0	157	1 490
Västernorrland	6	39	0	118	0	0	0	157	163
Jämtland	127	51	0	20	96	0	0	167	294
Västerbotten	6	57	0	0	5	0	0	62	68
Norrbottnen	125	4	0	0	0	0	0	4	129
Hela landet	19 031	339	0	467	1535	0	13	2354	21 520

¹⁾ Okänd: Angreppet gjordes av björn, lodjur eller varg, men vid besiktningen kunde man inte avgöra vilket.

Källa: Rovdjursforum

Figur 1. Beviljade bidrag och ersättningar inom delområde tamdjur 1997-2013

Skador på tamdjur 2013

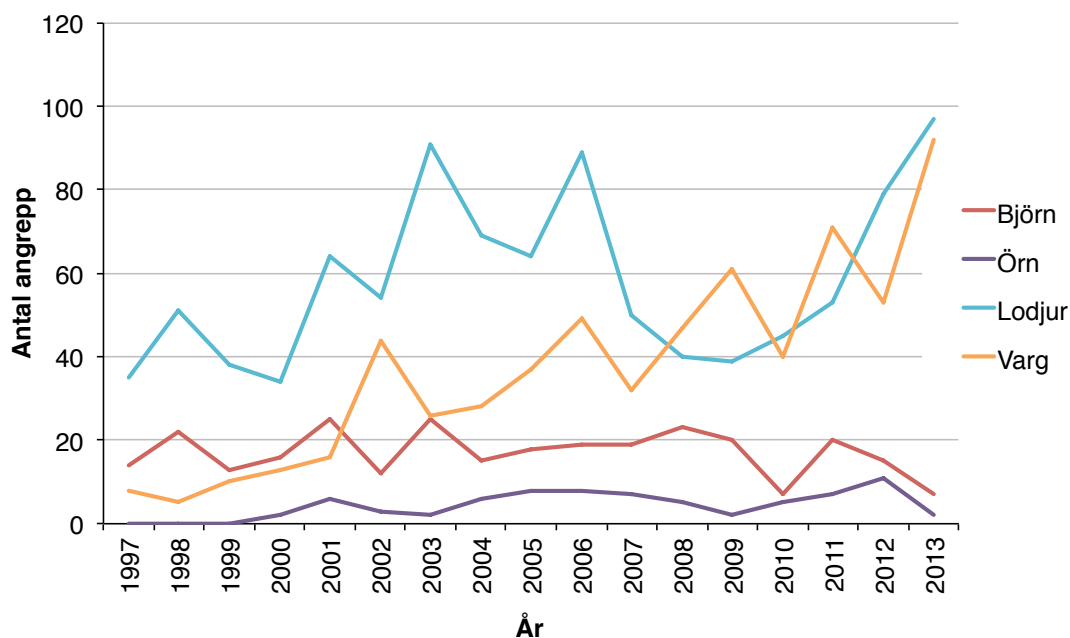
Under 2013 angreps 631 får (vid 179 angrepp), 5 nötdjur (vid 5 angrepp), 2 getter och 7 hästar (vid 2 angrepp). Utöver detta angreps 63 bikupor (vid 19 angrepp) och 16 hjortar i hägn (vid 5 angrepp). Hjortar började särredovisas 2011 och inkluderades tidigare i kategorin annat. Kategorin annat består numera framförallt av fjäderfä.

Tabell 2. Antal dödade, skadade eller saknade av respektive tamdjur till följd av angrepp av fredade rovdjur i Sverige 2013.

Län	Får			Nöt			Get			Häst			Totalt	
	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Totalt angripna	Antal angrepp
Varg	341	59	20	3	1	-	2	-	-	2	3	1	432	88
Lodjur	169	14	11	1	-	-	-	-	-	-	1	-	196	90
Björn	10	0	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	7
Örn	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1
Järv	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0
Hela landet	522	73	36	4	1	0	2	0	0	2	4	1	645	186

Vid förvaltning av stora rovdjur är det mer ändamålsenligt att förhålla sig till antal *angrepp* från olika rovdjur än summan av antalet djur som angripits, eftersom den senare kan variera väldigt mycket. Från och med 2007 sammanställer Viltskadecenter därför även denna uppgift. I trenddiagrammet (figur 2) redovisas endast angrepp på får. Angrepp på övriga tamdjur är väldigt få och präglas av slumpmässiga variationer.

Under perioden 1997 – 2013 har såväl antalet rovdjursangripna tamdjur som antalet angrepp varierat ganska mycket mellan åren för samtliga rovdjursarter (se grafer för respektive rovdjur längre fram i rapporten).

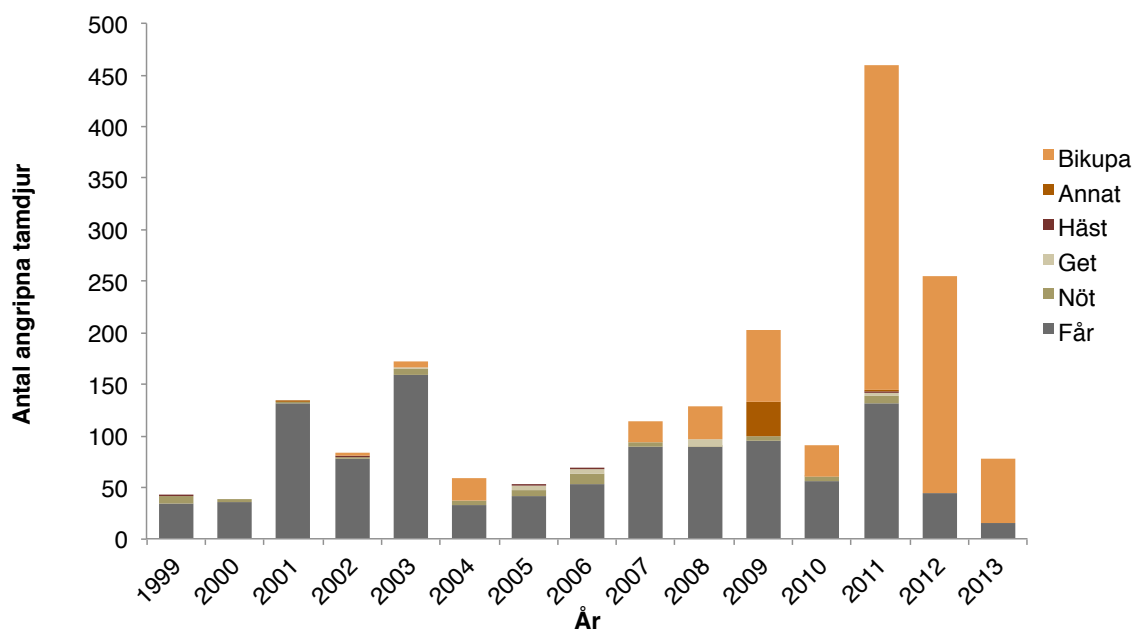
Källa: Rovdjursforum

Figur 2. Antal rovdjursangrepp på får 1997-2013

Skador orsakade av björn 2013

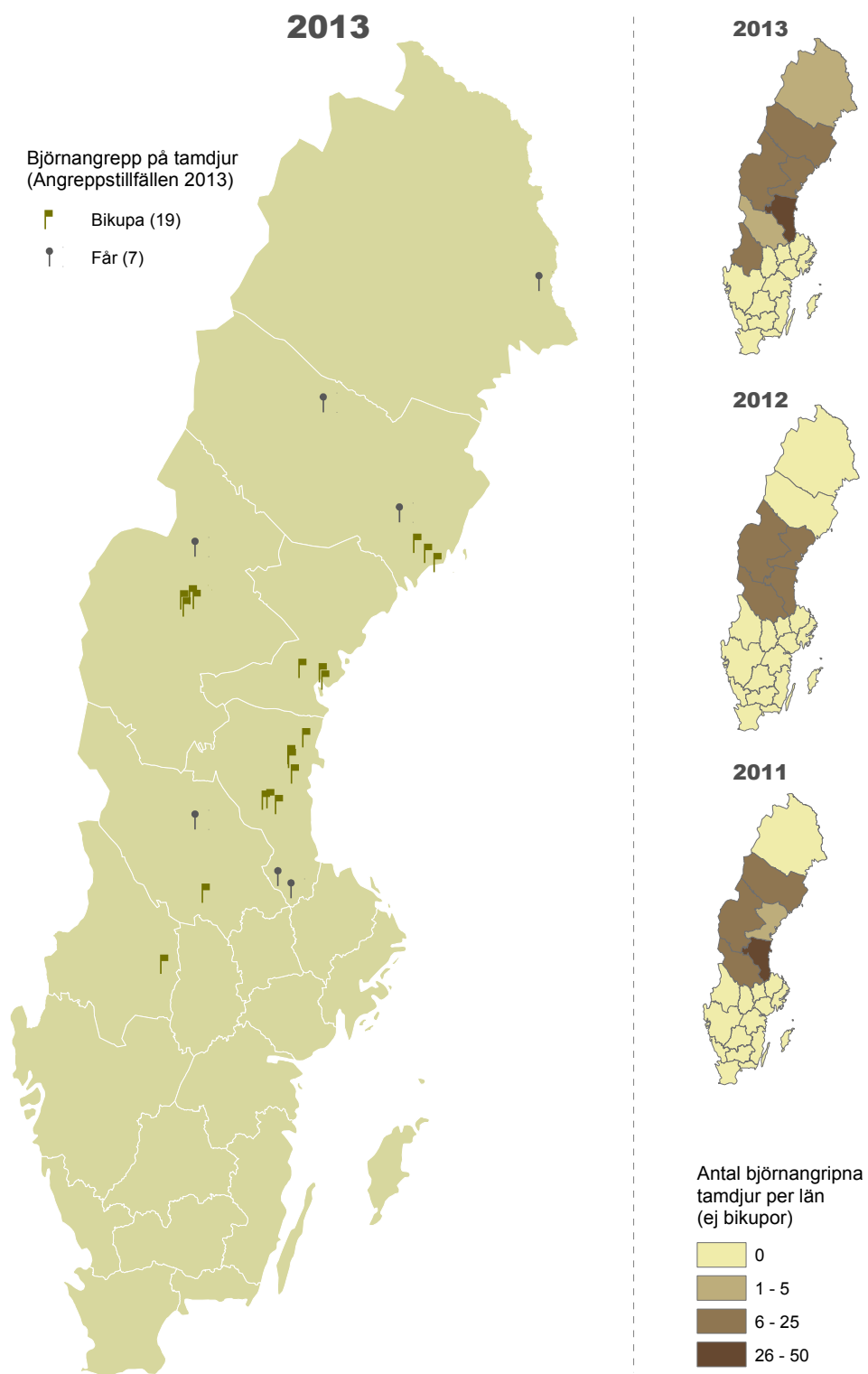
Tabell 3. Antal dödade, skadade eller saknade tamdjur till följd av angrepp av björn under 2013.

Län	Får			Nöt			Get			Häst			Bikupa	Annat			Totalt angripna av björn						
	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Förstörda	Dödade	Skadade	Saknade	Får	Nöt	Get	Häst	Bikupa	Annat	Totalt
Blekinge	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Dalarna	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	1	-	-	-	2	-	3
Gotland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Gävleborg	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	26	-	-	-	2	-	-	-	26	-	28
Halland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Jämtland	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-	-	-	3	-	-	-	5	-	8
Jönköping	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Kalmar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Kronoberg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Norrbottnen	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	2
Skåne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Stockholm	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Södermanland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Uppsala	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Värmland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-	8	-	8
Västerbotten	4	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14	-	-	-	7	-	-	-	14	-	21
Västernorrland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-	8	-	8
Västmanland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Västra Götaland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Örebro	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Östergötland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Hela landet	10	0	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	63	0	0	0	15	0	0	0	63	0	78

Figur 3. Antal tamdjur angripna¹ av björn 1999-2013

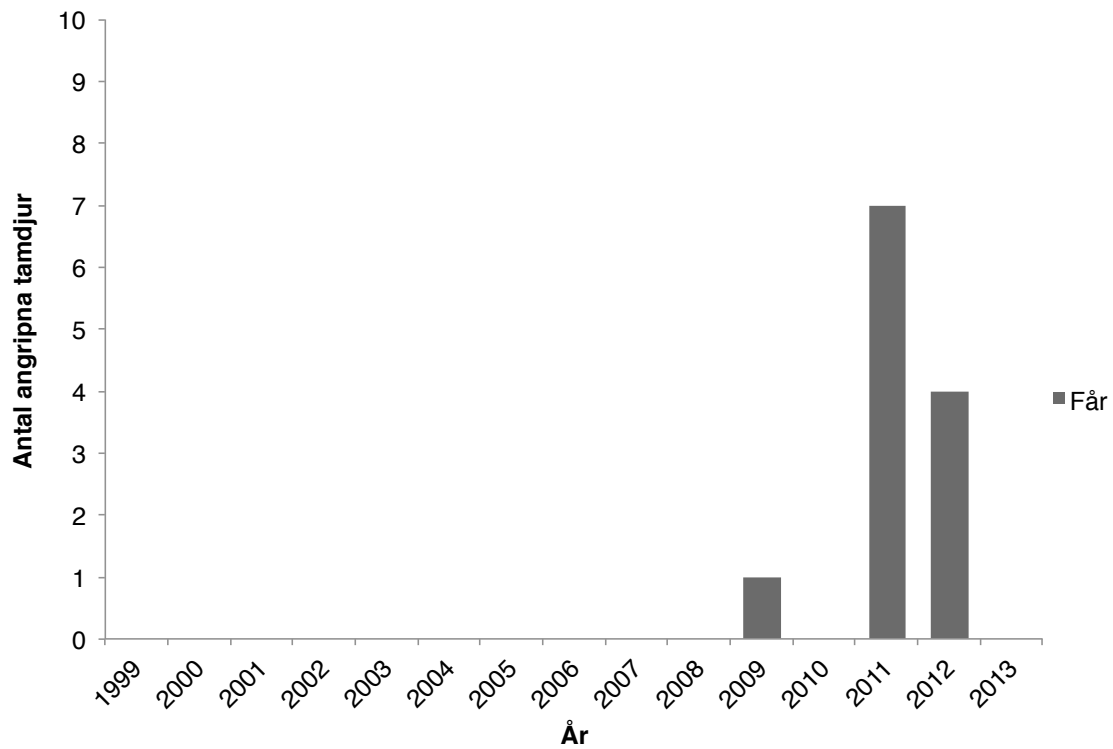
1) Antal angripna inkluderar tamdjur som dödade eller skadats av björn eller saknas efter ett björngrepp.

Figur 4. Björnangrepp på tamdjur och bisamhällen 2013

Skador orsakade av järv 2013

Under 2013 dokumenterades inga järvangrepp på tamdjur (ren ej medräknat).

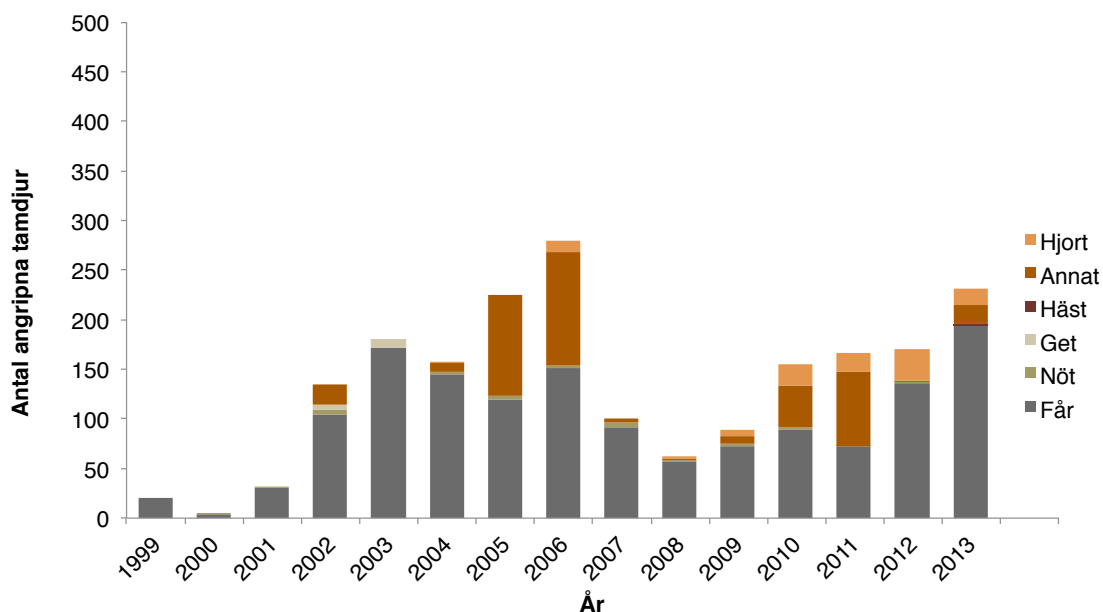
Figur 5. Antal tamdjur angripna¹ av järv 1999-2013

1) Antal angripna inkluderar tamdjur som dödats eller skadats av järv eller saknas efter ett järvangrepp.

Skador orsakade av lodjur 2013

Tabell 4. Antal dödade, skadade eller saknade tamdjur till följd av angrepp av lodjur 2013.

Län	Får			Nöt			Get			Häst			Hjort			Annat			Totalt angripna av lodjur						
	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Får	Nöt	Get	Häst	Hjort	Annat	Totalt
Blekinge	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Dalarna	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Gotland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Gävleborg	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	3
Halland	16	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	19	-	-	-	-	1	20
Jämtland	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	-	-	-	-	-	8
Jönköping	5	1	5	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11	1	-	-	-	-	12
Kalmar	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
Kronoberg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Norrbottn	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Skåne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Stockholm	19	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	21	-	-	-	-	-	21
Södermanland	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	2
Uppsala	12	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	-	-	-	-	-	13	-	-	-	8	-	21
Värmland	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	-	-	15	-	2	6	-	-	-	7	17	30
Västerbotten	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
Västernorrland	58	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	59	-	-	-	-	-	59
Västmanland	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
Västra Götaland	26	5	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	1	-	-	-	31	-	-	1	1	1	34
Örebro	11	4	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18	-	-	-	-	-	18
Östergötland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Hela landet	169	14	11	1	0	0	0	0	0	0	1	0	16	0	0	17	0	2	194	1	0	1	16	19	231

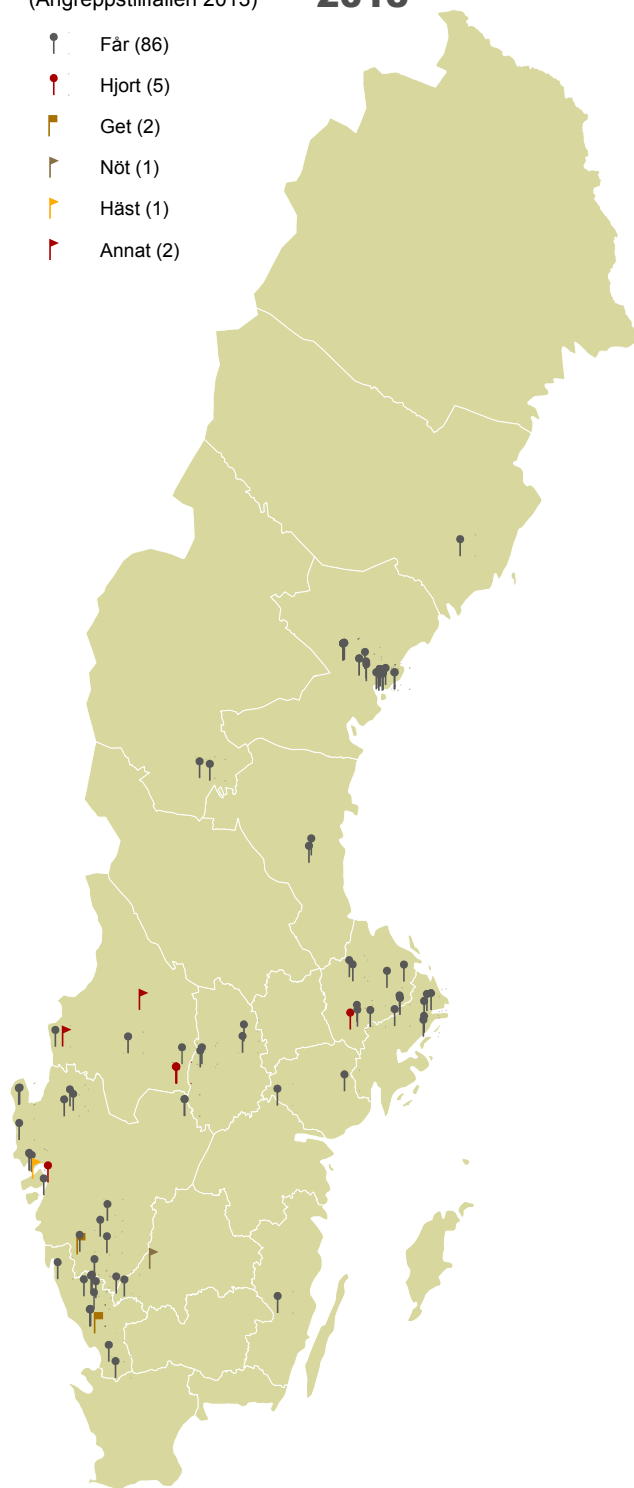
Figur 6. Antal tamdjur angripna¹ av lodjur 1999-2013

1) Antal angripna inkluderar tamdjur som dödade eller skadade av lodjur eller saknas efter ett lodjursangrepp.

Lodjursangrepp på tamdjur
(Angreppstillfällen 2013)

2013

- Får (86)
- Hjort (5)
- Get (2)
- Nöt (1)
- Häst (1)
- Annat (2)

2013

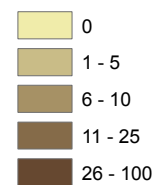
2012

2011

Antal lodjursangripna tamdjur per län

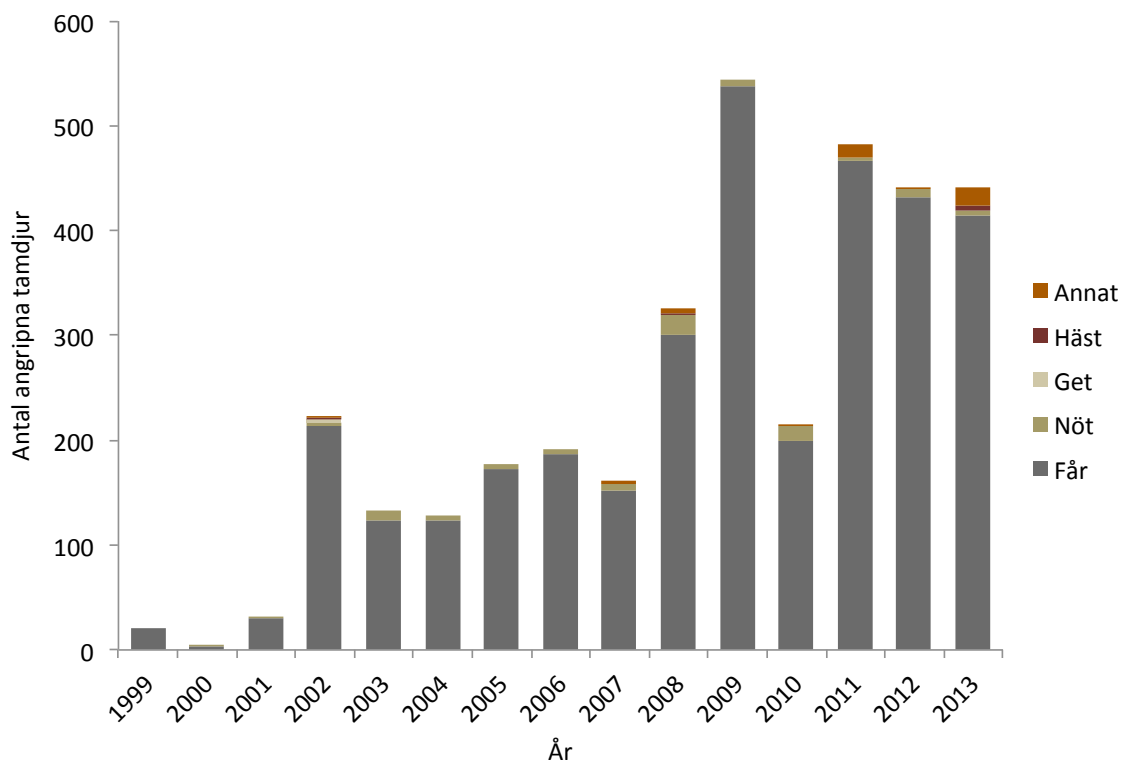

Figur 7. Skador orsakade av lodjur 2013

Skador orsakade av varg 2013

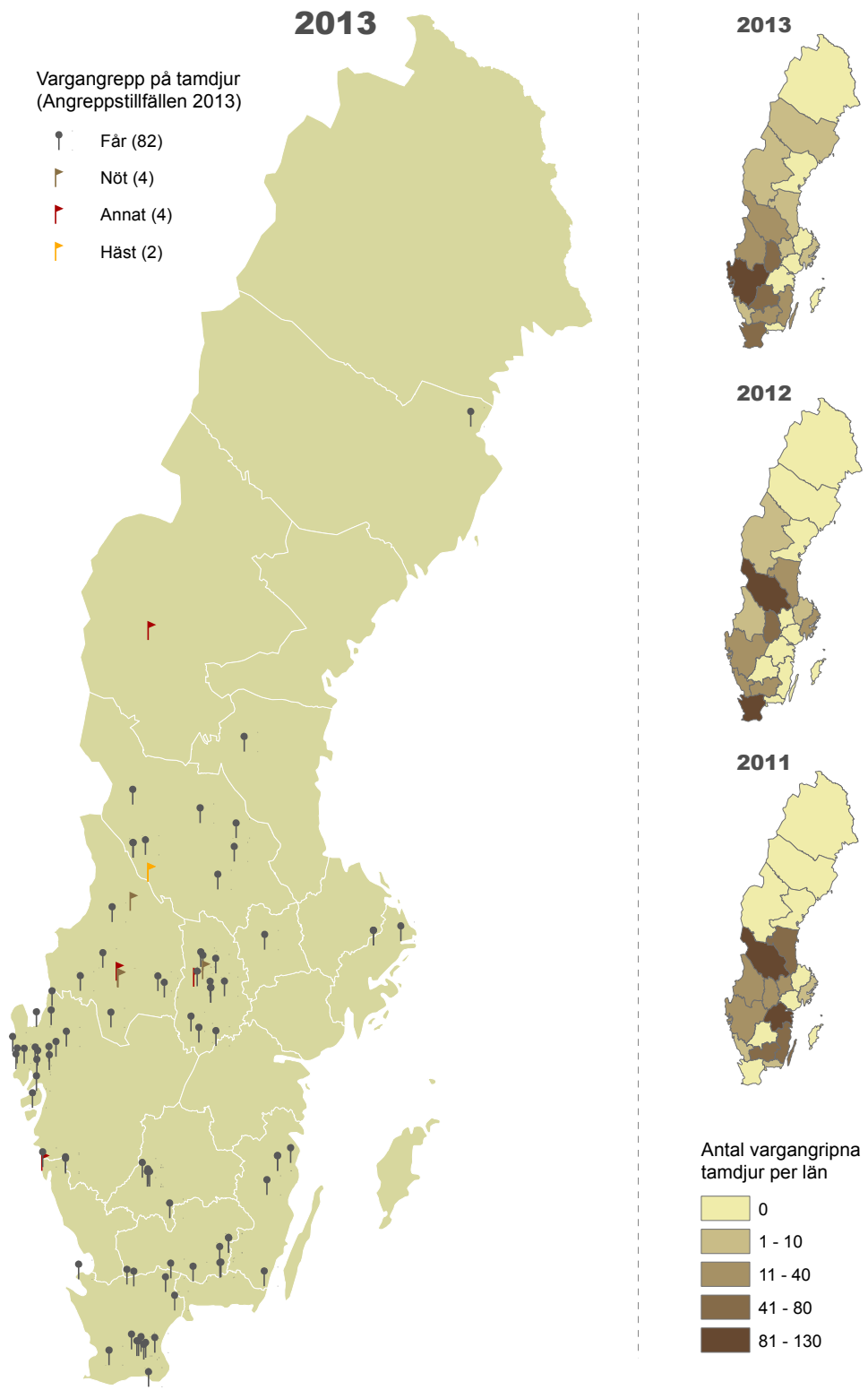
Tabell 5. Antal dödade, skadade eller saknade tamdjur till följd av angrepp av varg under 2013.

Län	Får			Nöt			Get			Häst			Annat			Totalt angripna av varg					
	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Får	Nöt	Get	Häst	Annat	Totalt
Blekinge	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Dalarna	15	2	9	-	-	-	-	-	-	1	2	1	-	-	-	26	-	-	4	-	30
Gotland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Gävleborg	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	4
Halland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	1
Jämtland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	3	-	-	-	-	6	-	6
Jönköping	33	19	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	52	-	-	-	-	-	52
Kalmar	31	4	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	38	-	-	-	-	-	38
Kronoberg	23	6	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	30	-	-	-	-	-	30
Norrbottn	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Skåne	56	6	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	63	-	-	-	-	-	63
Stockholm	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-	-	-	-	-	5
Södermanland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Uppsala	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Värmland	16	6	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	7	1	22	3	-	-	8	-	33
Västerbotten	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	2
Västernorrland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Västmanland	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-	-	-	-	-	5
Västra Götaland	108	11	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	124	-	-	-	-	-	124
Örebro	44	4	1	-	1	-	2	-	-	1	1	-	2	-	49	1	2	2	2	-	56
Östergötland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Hela landet	341	59	20	3	1	0	2	0	0	2	3	1	13	1	420	4	2	6	17	449	

Figur 8. Antal tamdjur angripna¹ av varg 1999-2013

1) Antal angripna inkluderar tamdjur som dödade eller skadats av varg eller saknas efter ett vargangrepp.

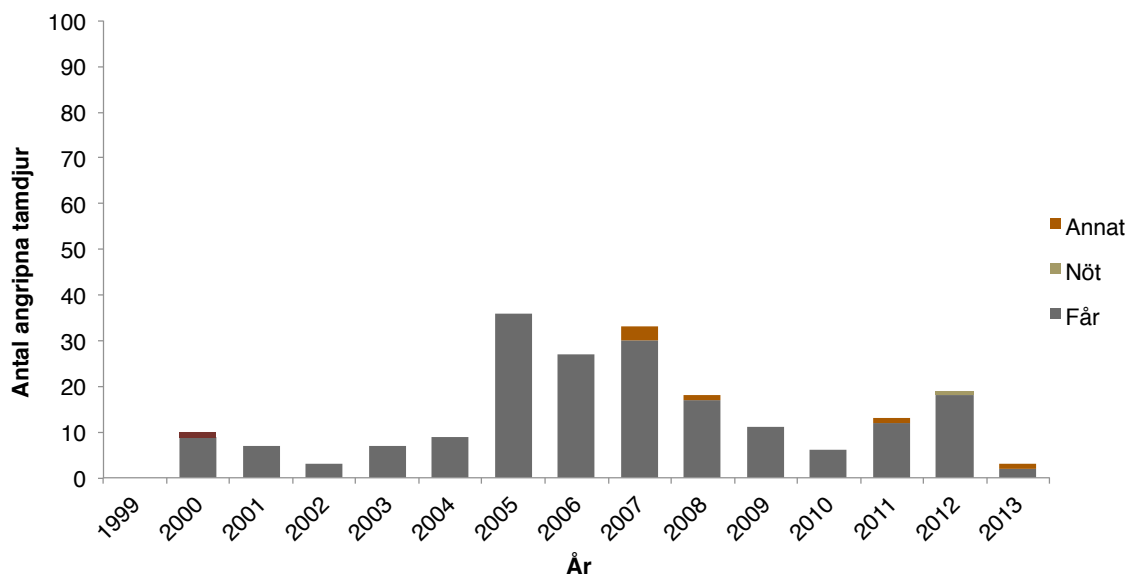

Figur 9. Skador orsakade av varg 2013

Skador orsakade av örn 2013

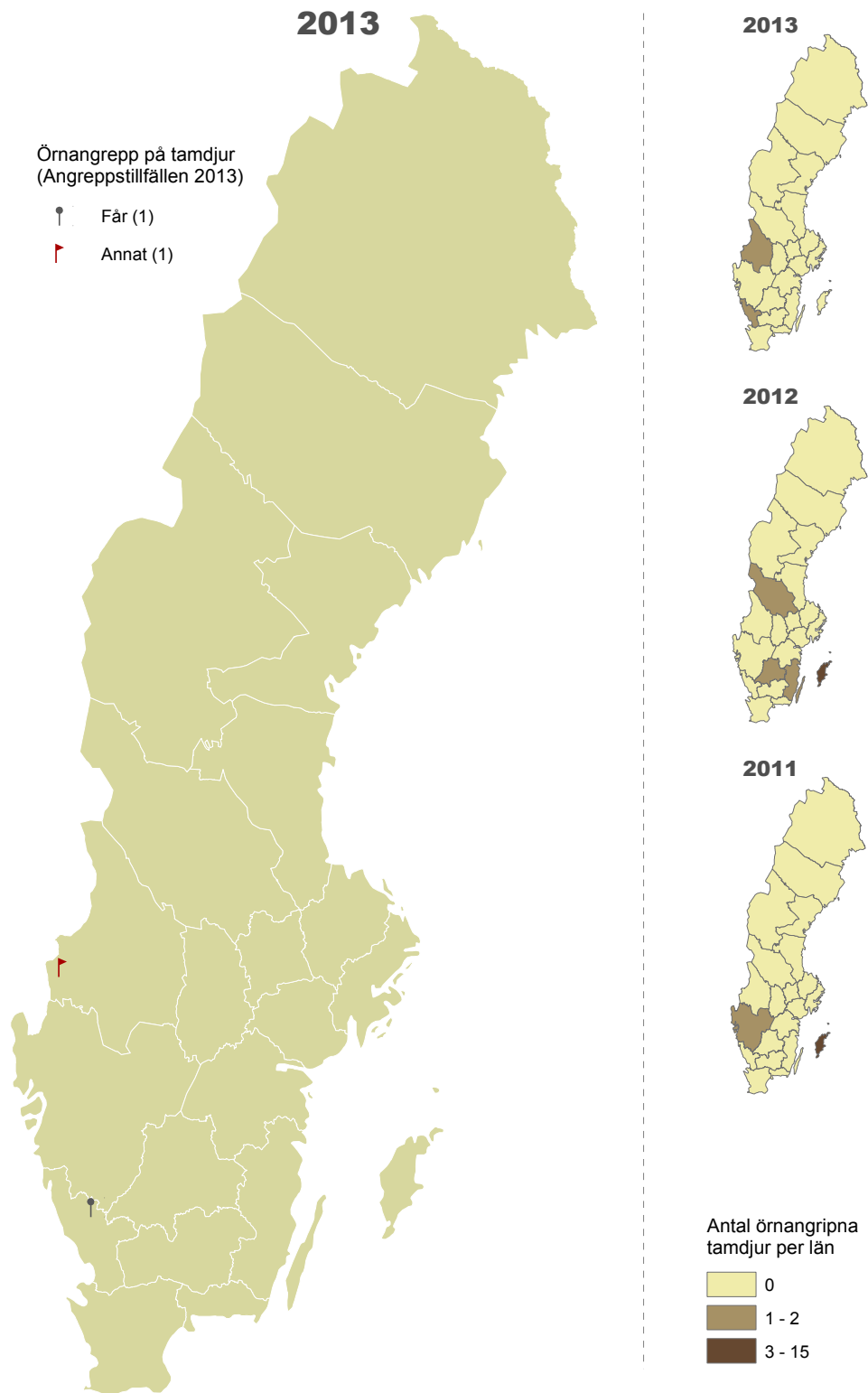
Tabell 6. Antal dödade, skadade eller saknade tamdjur till följd av angrepp av örn 2013.

Län	Får			Nöt			Get			Häst			Annat			Totalt angripna av kungsörn					
	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Får	Nöt	Get	Häst	Annat	Totalt
Blekinge	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Dalarna	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Gotland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Gävleborg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Halland	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	2
Jämtland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Jönköping	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Kalmar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Kronoberg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Norrbottn	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Skåne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Stockholm	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Södermanland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Uppsala	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Värmland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	1
Västerbotten	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Västernorrland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Västmanland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Västra Götaland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Örebro	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Östergötland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Hela landet	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	2	0	0	0	1	3

Figur 10. Antal tamdjur angripna¹ av örn 1999-2013

1) Antal angripna inkluderar tamdjur som dödade eller skadats av kungsörn eller saknas efter ett kungsörnsangrepp.

Figur 11. Skador orsakade av örn 2013

2. Hund

Om statistiken

Statistiken för skador och ersättningar för uppkomna skador inom delområde Hund bygger för år 2013 på registreringar i Rovdjursforum fram till och med 4 februari 2013 (dagen för uttag ur Rovdjursforum).

Redovisningen av rovdjursangrepp på hundar under 2013 innefattar angrepp som inträffat under perioden 1 jan – 31 dec 2013, som blivit besiktigade av länsstyrelsens besiktningsmän. En hund räknas i denna rapport som angripen av rovdjur om den dödats eller skadats och besiktningsmannen har bedömt sannolikheten till minst 50 % för att rovdjur är orsaken. Angripande rovdjursart är den rovdjursart som besiktningsmannen bedömt mest sannolikt har orsakat angreppet.

Ersättningar för hundar 2013

Under 2013 gavs ersättning för hundar angripna av fredade rovdjur med sammanlagt 395 000 kr (tabell 7).

Tabell 7. Beviljad ersättning för angrepp på hundar 2013 (tusen kronor).

Län	Björn	Järv	Lodjur	Varg	Örn	Okänd	Totalt
Blekinge	-	-	-	-	-	-	-
Dalarna	7	-	-	69	-	-	76
Gotland	-	-	-	-	-	-	-
Gävleborg	-	-	4	108	-	-	112
Halland	-	-	-	-	-	-	-
Jämtland	-	-	-	2	-	-	2
Jönköping	-	-	-	-	-	-	-
Kalmar	-	-	-	-	-	-	-
Kronoberg	-	-	-	-	-	-	-
Norrbottn	-	-	-	-	-	-	-
Skåne	-	-	-	-	-	-	-
Stockholm	-	-	-	8	-	-	8
Södermanland	-	-	-	-	-	-	-
Uppsala	-	-	-	-	-	-	-
Värmland	-	-	3	124	-	-	127
Västerbotten	-	-	-	-	-	-	-
Västernorrland	-	-	-	-	-	-	-
Västmanland	-	-	-	20	-	-	20
Västra Götaland	-	-	8	10	16	-	34
Örebro	-	-	-	-	16	-	16
Östergötland	-	-	-	-	-	-	-
Hela landet	7	0	15	341	32	0	395

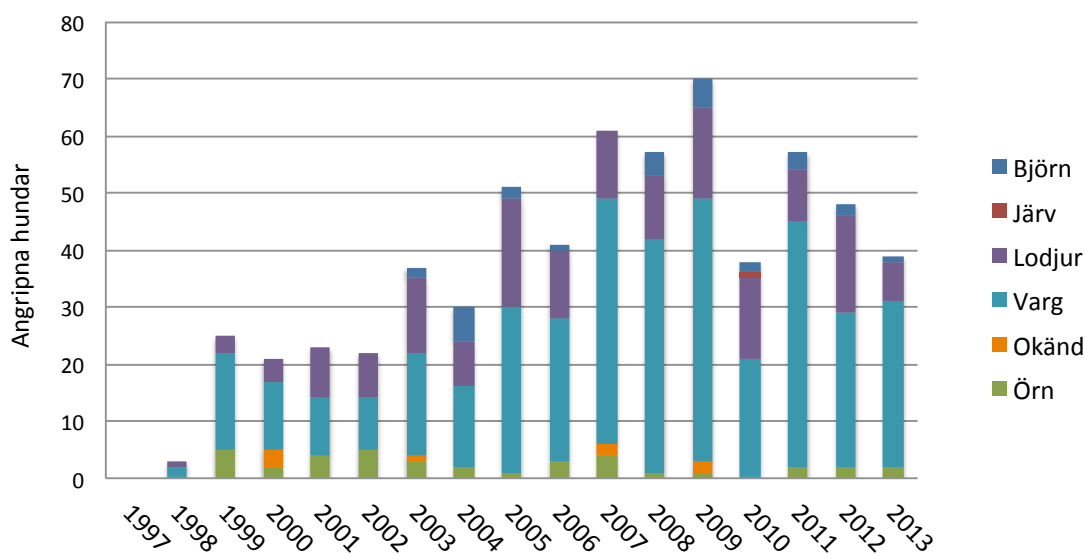
Skador på hundar 2013

Totalt angreps 39 hundar av fredade rovdjur 2013 (tabell 8 och figur 11) i situationer som inte handlade om jakt på rovdjuret ifråga. Under perioden 1997 - 2013 har det totala antalet rovdjursangripna hundar varierat mellan 0 (1997) och 70 (2009) stycken.

Mellanårsvariationerna kan bero på flera faktorer som påverkar antalet jaktdagar med hund, bland annat väder och snödjup under jaktsäsongen.

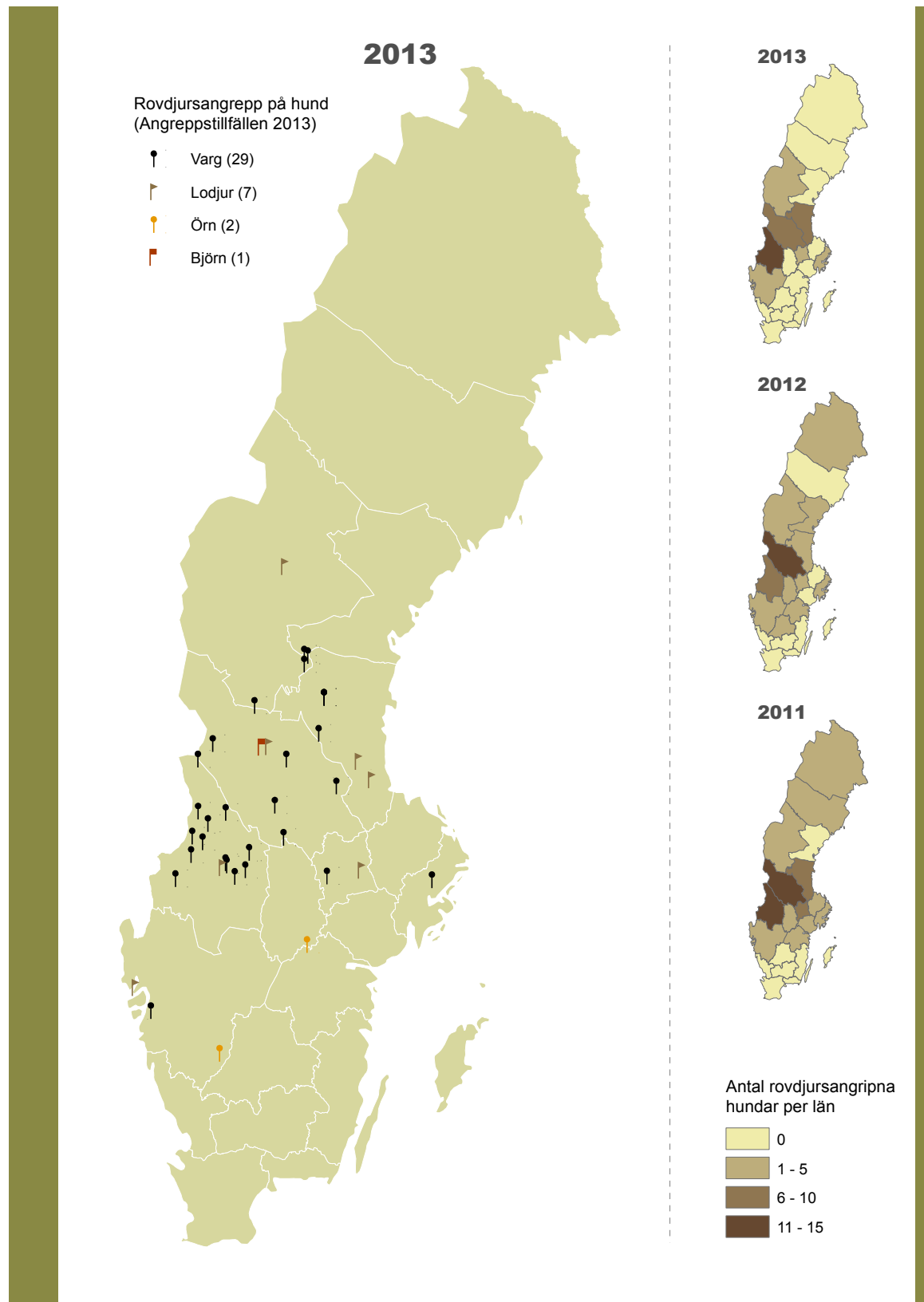
Tabell 8. Antal dödade, skadade eller saknade hundar till följd av angrepp av fredade rovdjur, per län och i hela landet 2013.

Län	Björn			Lodjur			Varg			Örn			Totalt angripna hundar				
	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Björn	Lodjur	Varg	Örn	Totalt
Blekinge	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Dalarna	-	1	-	-	1	-	2	4	-	-	-	-	1	1	6	-	8
Gotland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Gävleborg	-	-	-	-	2	-	5	1	-	-	-	-	-	2	6	-	8
Halland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Jämtland	-	-	-	-	1	-	1	1	-	-	-	-	-	1	2	-	3
Jönköping	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Kalmar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Kronoberg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Norrbottn	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Skåne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Stockholm	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	1
Södermanland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Uppsala	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Värmland	-	-	-	-	1	-	6	6	-	-	-	-	-	1	12	-	13
Västerbotten	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Västernorrland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Västmanland	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	1	1	-	2
Västra Götaland	-	-	-	-	1	-	-	1	-	1	-	-	-	1	1	1	3
Örebro	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	1
Östergötland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Hela landet	0	1	0	0	7	0	15	14	0	2	0	0	1	7	29	2	39

Figur 11. Antal hundar angripna¹ av rovdjur 1997-2013

1) Antal angripna inkluderar tamdjur som dödats eller skadats av rovdjur eller saknas efter ett dokumenterat rovdjursangrepp.

Figur 12. Rovdjursangrepp på hundar 2013

3. Gröda

Om statistiken

Redovisningen av beviljade bidrag till skadeförebyggande åtgärder och beviljade ersättningar för uppkomna skador grundas på beslut fattade under perioden 1 jan 2013 – 3 februari 2014 (dagen för uttag ur rovdjursforum).

De vanligaste typerna av förebyggande åtgärder är dels utfodring av fåglarna på särskilda platser för att avleda gäss och tranor från värdefulla odlingar, antingen genom odling av ”tran- eller gåsåkrar” eller genom spridning av korn under en viss tidsperiod, dels olika skrämselfåtgärder (t ex gasolkanoner, flaggor, spegelskrämmor) eller inmatning. Några län finansierar även skrämselföretag under särskilt utsatta skadeperioder.

Beviljade bidrag och ersättningar 2013

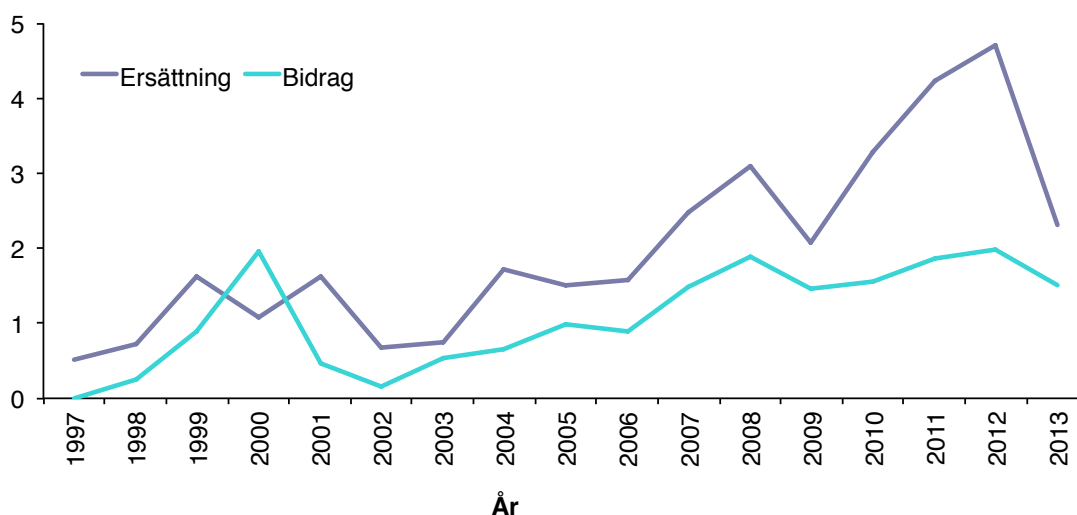
Under 2013 beviljade länsstyrelserna bidrag till förebyggande åtgärder med 1 506 000 kr. Den sammanlagda ersättningen för skador på gröda uppgick till 2 306 000 kr (tabell 9).

Skador på gröda 2013

De skador som redovisas på gröda är besiktigade och ersatta av länsstyrelsen. I många fall har flera olika fågelarter orsakat skada på samma plats under en viss tidsperiod. Endast uppgifter om skador på gröda som ersatts av länsstyrelserna redovisas (med undantag för björnskadorna). Skador från grågäss ersätts sällan och bl a i Skåne är det framför allt grågäss som orsakar omfattande skador. Som framgår av tabell 9 arbetar flera län istället på att lämna bidrag till olika slags förebyggande åtgärder.

Björnar orsakar ibland även skador på gröda. De skador som registrerats i Rovdjursforum rör nästan uteslutande skador på ensilagebalar.

Miljoner Kr

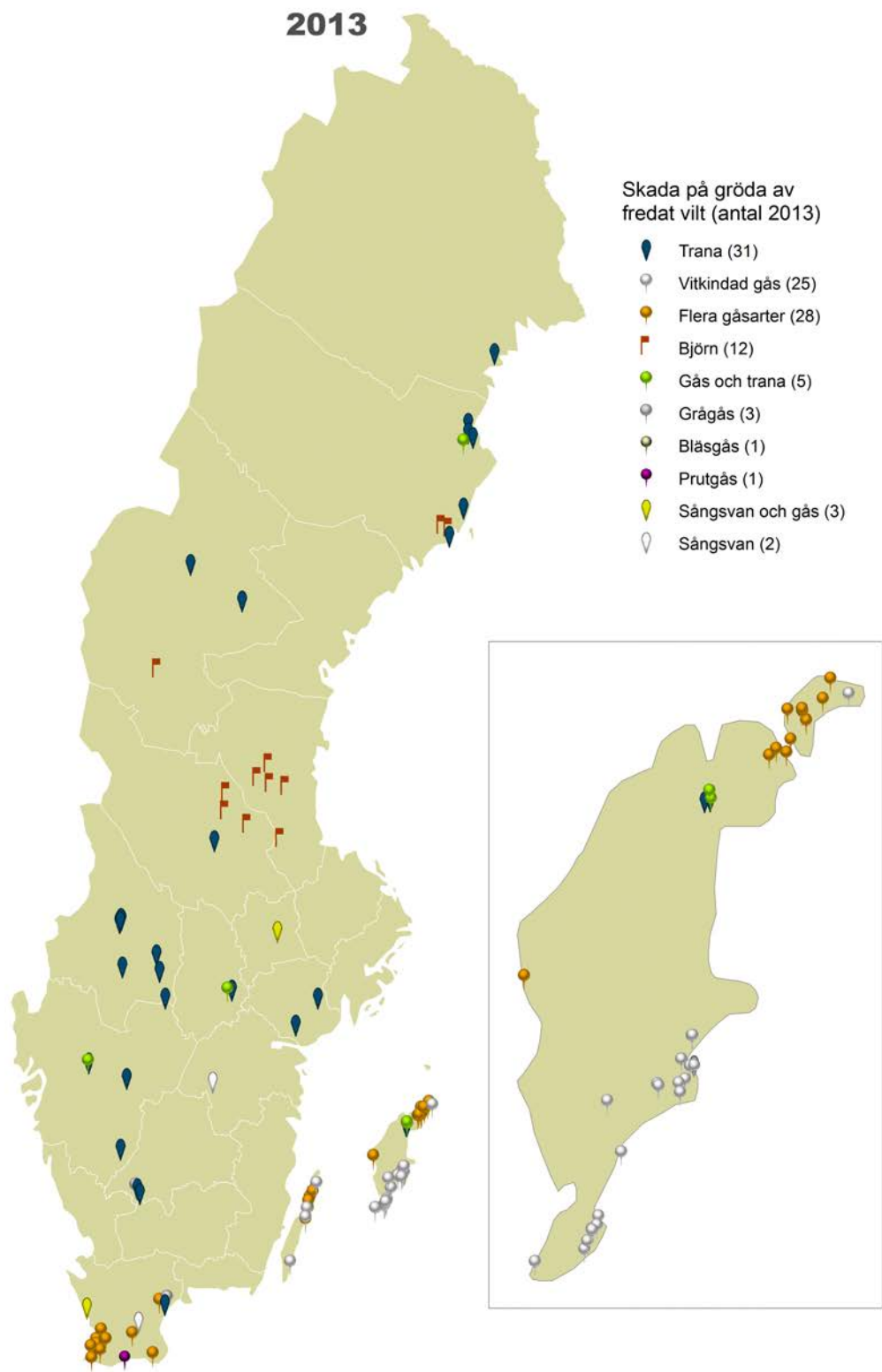

Källa: Rovdjursforum

Figur 13. Beviljade bidrag och ersättningar inom delområde gröda 1997-2013

Tabell 9. Av länsstyrelserna biljade bidrag till skadeförebyggande åtgärder och ersättningar för uppkomna skador av fredat vilt på jordbruksgrödor under 2013 (tusen kronor).

Län	Bidrag	Ersättning per skadegörare										Ersättning totalt	Totalt	
		Björn	Bläs-gås	Grå-gås	Prut-gås	Vitkindad gås	Flera gåsar	Trana	Trana och Sång-svan	Sång-svan	Sång-svan och gås			
Stockholm	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Uppsala	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Södermanland	-	-	-	-	-	-	-	16	-	-	-	-	16	16
Östergötland	717	-	-	-	-	-	-	-	-	20	-	-	20	737
Jönköping	-	-	-	16	-	-	-	36	-	-	-	-	52	52
Kronoberg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kalmar	6	-	-	-	-	113	109	-	-	-	-	-	222	228
Gotland	-	-	-	-	-	404	327	32	146	-	70	-	978	978
Blekinge	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skåne	167	-	27	6	10	-	274	3	-	19	254	-	593	760
Halland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Västra Götaland	57	-	-	-	-	-	-	16	20	-	-	-	36	93
Värmland	10	-	-	-	-	-	-	95	-	-	-	-	95	106
Örebro	541	-	-	-	-	-	-	4	12	-	-	-	15	556
Västmanland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11	-	11	11
Dalarna	-	18	-	-	-	-	-	15	-	-	-	-	33	33
Gävleborg	-	44	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	44	44
Västernorrland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jämtland	-	5	-	-	-	-	-	65	-	-	-	-	70	70
Västerbotten	9	32	-	-	-	-	-	60	10	-	-	-	102	111
Norrbottnen	-	-	-	-	-	-	-	16	-	-	-	-	16	16
Hela landet	1506	99	27	22	10	517	709	360	188	39	335	2306	3811	

Figur 14. Skador på gröda 2013

Viltskadecenter är ett nationellt kunskaps- och servicecenter för myndigheter, organisationer, djurägare, markägare och allmänheten. Vårt mål är att bidra till att begränsa skador och konflikter som orsakas av fredade viltarter, framför allt stora rovdjur och betande fåglar. Vi arbetar på uppdrag av Naturvårdsverket sedan 1996 och tillhör institutionen för ekologi vid SLU, Sveriges Lantbruksuniversitet.

Viltskadecenter, Grimsö Forskningsstation, 730 91 Riddarhyttan
www.viltskadecenter.se

ISBN 978-91-86331-61-0